

SZEGED MEGYE.

Nyilatkozatok Szeged megye megalakításáról, jelentőségéről és esetleges hivatásáról.

(Saját tudósítónktól.) A Délmagyarország kezdettől fogva azon volt, hogy Szeged megye megalakításának akciója felé terelje a figyelmet. Amikor a harmadik és negyedik egyetemet Pozsonynak, illetve Debrecennek ítéltek oda, a fejlődésnek olyan eszközétől estünk el, amelyet évtizedek óta kombinációba vettünk. A városfejlesztés egyéb hathatós és versenyképes módzatairól kell tehát gondoskodnunk, hogy pozíciónkat megtarthassuk, sőt javíthassuk. Ezek közé tartozik Szeged megye kérdése. Természetes, hogy e felé az akció felé fokozottan irányult a figyelem a lényegesen megváltozott viszonyok között.

Viszont arra nagyon ügyelnünk kell, hogy reális számítás legyen városfejlesztési programunk alapja. Rekriminációk helyett megállapítjuk, hogy Szegedre nézve a mai helyzet vitathatatlanul és fölülte méltánytalan, hogy Lázár György dr. polgármester több ízben nyilatkozott úgy a Délmagyarország munkatársa előtt, hogy a városfejlesztési munka egyik legközelebbi célja és eszköze a Szeged megye megalakítására irányuló mozgalom felélesztése és sikeres betetőzése.

Az a kérdés, mennyiben reális ez a terv és mik megvalósításának akadályai? Alább nyilatkozatot közlünk Rónay Jenő, országgyűlési képviselőtől, Szemző István, bács megyei főispántól, Jankó Ágoston torontál vármegyei alispántól és Száwich

Géza zentai polgármestertől. A nyilatkozatok a felújulóban levő mozgalomra nem tulságosan kedvezőek, de nagy nyereséget jelentenek azért, mert rámutatnak azokra az érdekekre, amelyekre tekintettel kell lenni az új intézmény kiharcolásánál.

A négy nyilatkozat, amelyeket írójukon kívül figyelemre méltó igazságaik tesznek értékesé, itt következnek:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Szíves fölszólítására csak röviden válaszolok, mert a fölvetett kérdés már többszörösen meg lett vitatva és minden oldalról annyira megvilágított, hogy újat mondani alig lehet.

Egy új vármegye föllállítása csak azért, hogy Szeged vármegyei székhely legyen, önmagában véve ártatlan kívánság és én is készségesen támogatnám azt, ha nem járna elválaszthatatlanul azzal a kellemetlen kényszerűséggel, hogy már meglévő consolidált vármegyék területi épségét kellene az új vármegye alkotásáért csorbitani.

Ilyen területi csorbitással a régi vármegyék többet, kevesebbet veszítenének, Szeged pedig nem nyerne semmit, mert tapasztalati tudás szerint a vármegyei székhely, kisebb városokra nézve talán lehet kulturális, vagy gazdasági tényező, de nagyobb emporiumokban, mint Szeged is, még csak észre sem vehető változást idéz elő.

Magyarosítás szempontjából a mozga-

lomnak értéke nincsen, mert Szeged mai állapotában éppen olyan hiven teljesíti fenséges missióját, mint teljesítené azt az a Szeged, mely egyuttal vármegyei székhely is lenne.

Nem egyéni, hanem hazafias nézeteket vallottam a föntiekkel, mert egyéniségemnek kellemesebb lenne a közeli Szeged székhely, de a közérdeket elfogulatlanul tárgyaló hazafias gondolkodás háttérbe szorítja az egyéni érdeket és ellenzőjévé lesz minden olyan mozgalomnak, mely Torontál vármegye jól megválasztott természetes határait érinteni akarná.

Torontál önkormányvati testületének hazafias mérlege erősen megbillenne, ha északi részét, mely Szeged közelében évszázadokon keresztül magába szivta a hazának szent szeretetét, a válmegyétől elválasztanák. Meg vagyok győződve, hogy ennek az exponált vármegyének mai hazafias szellemét Szeged város se óhajtja veszélyeztetni, mert hiszen ez nem is érdeke, Szegednek nem vármegyei székhely, hanem egyetem kell, ez fogja Szegedet minden irányban emelni, ez fogja a magyarosítás ügyét itten, a Délvidéken legjobban szolgálni.

Szívélyes üdvözléssel

1913. december 2.

Rónay Jenő.

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Arra méltóztatott felkérni, hogy nyilatkozzam, vajjon Szeged város vezetésének és lakosságának azon évtizedes óhaját, hogy Szeged székhellyel új vármegye kerekítesék ki, — támogatnám-e, — és hogy ezen mozgalomnak mily országos jelentőséget tulajdonítok, különösen a magyarosítás érdekében.

E felszólítás oly kényszerhelyzetbe juttat, hogy nem lehet kitérnem a nyilatkozat elől, mert a kérdés közvetlenül érint, amennyiben Szeged vármegye létesítését a vezetésem alatt levő Torontál vármegye egy részének elszakításával tervezik.

A malthus evangéliumából.

Vala pedig Karácsony havában, hogy az Irástudók beutazván a városokat s a falvakat, mindenfelé csöndességet találának.

S nem hallatszék kis gyermekek sivalkodása, s nem hallatszék azoknak nevetésök.

S nem találtaték kis gyermek ország-szerte a hajlékokban, hanemha egy és ritkán ha kettő.

Szólának ezért az Irástudók, mondván: Bizony bűnösök ezek.

S szólának a falvak öregeinek, mondván: Bizony, ti öregek, bűnösök vagytok.

S szólának a férfiaknak s az asszonyoknak is, mondván: Bizony, ti férfiak és asszonyok, bűnösök vagytok.

Mert a kis gyermekek ünnepe van ma, s a Megváltó születék gyermeki rormában.

S imé a ti hajlékaitokban nincsenek gyermekek, hanemha egyen, s ritkán ha ketten.

Nem szóla-é a Megváltó, mondván: Ne tiltsátok meg a kis gyermekeket, hogy hozám ne jöjjenek, mert ilyeneké a menyeknek országa.

S imé üresek a pitvarok s az udvarok, s a Megváltó születék gyermeki formában. be menne.

Avagy új Heródes támada-é, hogy elküldvén szolgáit, levágnatna minden gyermekeket határitokban, két esztendőseket s azoknál kisebbeket?

Avagy nem mondá-é az Ur: hogyha valaki megszámlálhatja a földnek porát, a te magod is megszámláltathatik, és számláld meg a csillagokat, ha azokat megszámlálhatod: így léssen a te magod?

S nem ölé vala meg az Ur Ónánt, ki nem akara az ő bátyjának magot támasztani?

Bizony mondjuk néktek: léstetek ti ezért gyűlölségesek mindenek előtt.

Az aratásra való gabona sok léssen, de az arató kevés léssen.

Jaj nektek, kik az Urtól mélységesen elrejtitek a ti tanácstokat, s cselekedeteitek sötétségében azt mondjátok: Kicsoda lát minke: s kicsoda veszen minket eszébe?

Mert olyan léssen, mint a por, a ti elenségteknek sokasága, s az erőseknek sokasága, mint a polyva, mely elragadtatik a szélről és léssen hirtelen és hamar.

Felelének pedig az öregek, mondván: Mi nem félünk.

Sipoltunk néktek, és nem táncoltatok, siralmas énekeket énekeltünk néktek, és nem sirtatok.

Nemdenem: ha igaz egyik szó, igaz akkor a másik is?

Ha pedig nem igaz az egyik szó, igaz lehet-é a másik?

Tekintsetek az égi madarakra: azok nem vetnek, sem aratnak, sem a csürbe nem takarnak, mindazáltal a ti mennyei Atyátok eltartja azokat.

Mi pedig nem vagyunk drágábbak azok-

nál. Mert mi vetünk és aratunk és csürbe is takarunk, mindazáltal minél több az arató, a gabona annál kevesebb.

S könnyebb a tevének általjutni a tű fókán, s könnyebb a gazdagnak bejutni a mennyeknek országába, mint a szegénynek megnyerni, amit kér, a keresőnek megtalálni, amit keres, és a zörgetőnek megnyitni.

Mert szoros kapu és keskeny út, amely viszen az életre, s nem találjuk meg azt, hanemha kevesen vagyunk.

Mert a rókának barlangja vagyon, a vadgalambnak fészke vagyon, de a szegény ember fiának nincs hol lehajtania fejét.

Mert a róka nem oroslánja a rókának, s vadgalamb nem vércsége a vadgalambnak, de az ember farkasa az embernek.

Pusztaságban lakunk és zugolódik egész népünk a pusztában.

De estve nem jönnek fürjek, hogy a mi táborunkat ellepnék s mikor a harmatszallás megszűnnék, imé, nincsenek a pusztának színén apró gömbölyegek.

Ekképen ha megadtuk a Császárnak, a mi a Császáré és Istennek, ami Istené, s ha megmérjük a Gómerral, ami megmarad: bizony, aki sokat szedett vala, sokja vagyon, aki keveset szedett vala, kevese vagyon, a kik sokan vannak, kevesők vagyon, s akik kevesen vannak sokjuk vagyon.

Nemcsak Istennek minden Igéjével él az ember, hanem kenyérrel is, a kövek pedig